04/10/2025

4 Οκτωβρίου 1919: Η Απελευθέρωση της Ξάνθης

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

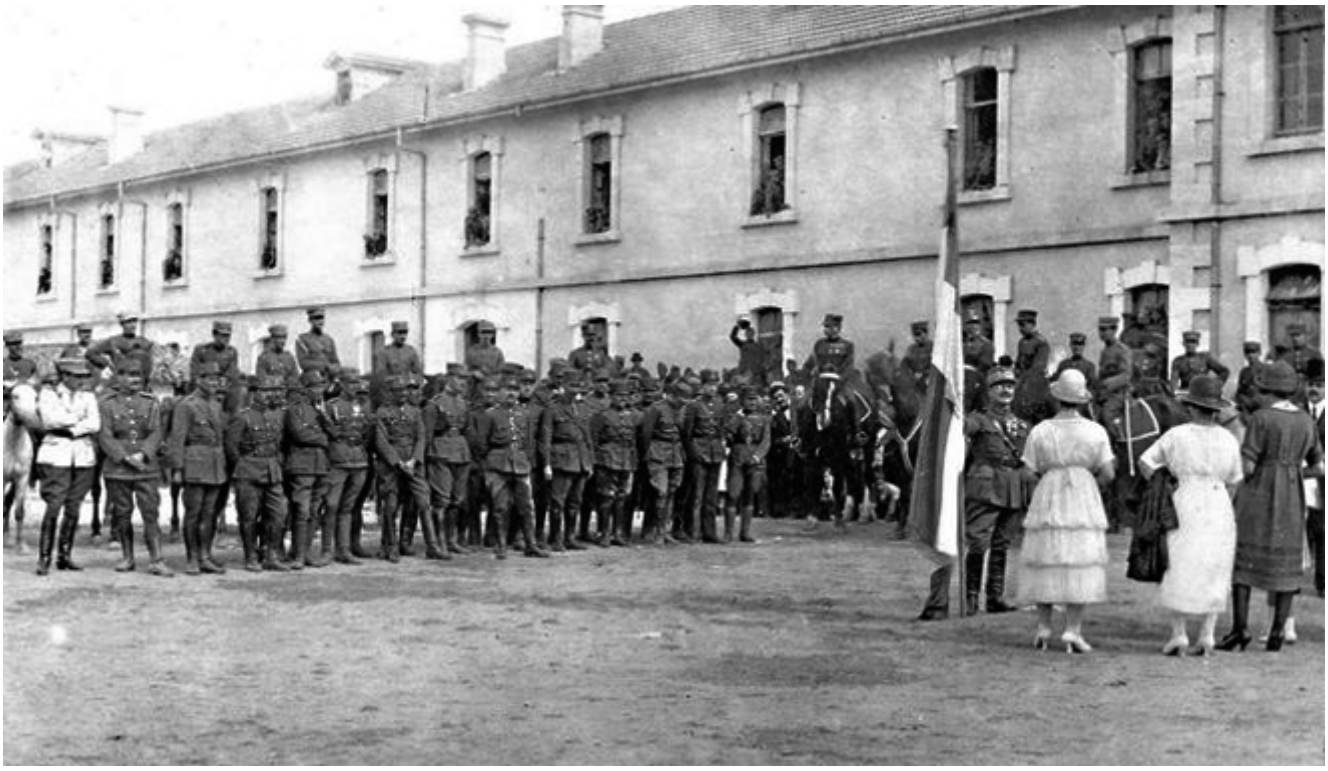

- **Γράφει ο Ηλίας Κοτρίδης, Αντισυνταγματάρχης ε.α.**

Η Ξάνθη είχε ήδη απαλλαγεί από τον τουρκικό ζυγό, ύστερα από 500 και πλέον χρόνια κατοχής και με καθυστέρηση σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα, τον Οκτώβριο του 1912 στο πλαίσιο του Α’ Βαλκανικού Πολέμου, όταν απελευθερώθηκε από βουλγαρικά στρατεύματα (τότε συμμαχικά). Αυτά στη συνέχεια μετεβλήθησαν σε στρατεύματα κατοχής, υλοποιώντας τη λεγόμενη «πρώτη βουλγαρική κατοχή» της Ξάνθης που διήρκεσε 8 μήνες. Οι ελληνικές ένοπλες δυνάμεις κατέλαβαν για πρώτη φορά την Ξάνθη τον Ιούλιο του 1913, κατά το Β ‘ Βαλκανικό Πόλεμο, όμως η ελεύθερη περίοδός αποδείχτηκε ιδιαίτερα μικρή καθώς κράτησε μόνο 15 μέρες αφού η Συνθήκη του Βουκουρεστίου παραχώρησε την περιοχή στη Βουλγαρία.

Η δεύτερη αυτή κατοχή υπήρξε ιδιαίτερα επώδυνη και οι μαρτυρίες αναφέρουν ότι οι διωγμοί και οι αρπαγές περιουσιών του ελληνικού πληθυσμού – μεγάλο μέρος του οποίου αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Ξάνθη και να περάσει στην Ανατολική Μακεδονία- υπήρξαν οι σκληρότερες στην ιστορία της Ξάνθης. Μετά τη νίκη των Ελλήνων τον Οκτώβριο του 1918 σε βάρος των γειτόνων, δημιουργήθηκε το διασυμμαχικό κράτος, γνωστό ως «Χώρα της Θράκης» υπό γαλλική διοίκηση και με την παρουσία της ελληνικής μεραρχίας που εγγυόταν την ασφάλεια του πληθυσμού.

Με εντολή του ο αρχηγός των Συμμαχικών Δυνάμεων της Ανατολής, Στρατηγός Ντ’ Εσπεραί έδωσε σχετικές οδηγίες στα ελληνικά στρατεύματα ενώ στο σχετικό σημείωμα ανέφερε ότι «η παραχώρησις της Θράκης εις την Ελλάδα θα είναι δικαία αμοιβή δια την λαμπράν συμμετοχήν του ελληνικού στρατού εις τας εν Ανατολή επιχειρήσεις …».

Τελικώς στις 4 Οκτωβρίου του 1919 ο ελληνικός στρατός υπό το Στρατηγό Γεώργιο Λεοναρδόπουλο εισήλθε στο «τρίγωνο της Ξάνθης» (την Ξάνθη και περιοχές της σημερινής Ροδόπης μέχρι τον ποταμό Κομψάτο, κοντά στον Ίασμο).

Οι επιχειρήσεις είχαν ξεκινήσει από το βράδυ αλλά το πρωί της 4ης Οκτωβρίου τα ελληνικά στρατεύματα έμπαιναν στην Ξάνθη. Αξιοσημείωτο είναι ότι σε αυτή την ιστορική στιγμή και με διαταγή του Στρατηγού Λεοναρδόπουλου, επικεφαλής των στρατιωτικών τμημάτων κατά την είσοδο στην Ξάνθη, ήταν ο Ξανθιώτης Ανθυπολοχαγός (ΜΧ) Γαβριήλ Λαδάς, Δήμαρχος της πόλης μερικές δεκαετίες αργότερα. Ταυτόχρονα επέστρεψαν στην Ξάνθη όσοι είχαν εγκαταλείψει την περιοχή και αφοπλίστηκε ο βουλγαρικός στρατός. Πρώτος Δήμαρχος ορίστηκε ο Χριστόδουλος Μπρωκούμης που παρέλαβε το Δήμο Ξάνθης από Βούλγαρο υπάλληλο που είχε παραμείνει.

Στις 14 Μαΐου του 1920 ο ελληνικός στρατός ξεκινώντας από την Ξάνθη και το λιμάνι των Ελευθερών θα καταλάβει την Κομοτηνή και την Αλεξανδρούπολη και οι συμμαχικές δυνάμεις θα παραχωρήσουν τότε πλήρη αυτονομία και διοίκηση, γεγονός που σηματοδοτεί τον εορτασμό της απελευθέρωσης στους άλλους δύο Νομούς της Θράκης. Οι στρατιωτικές κατακτήσεις επικυρώθηκαν με τη Συνθήκη των Σεβρών λίγες μέρες αργότερα και τα όρια αυτά δεν διαταράχθηκαν έκτοτε

ποτέ, ούτε με τη Συνθήκη της Λωζάνης που διατήρησε τα υφιστάμενα σύνορα της χώρας μετά τη μικρασιατική καταστροφή.

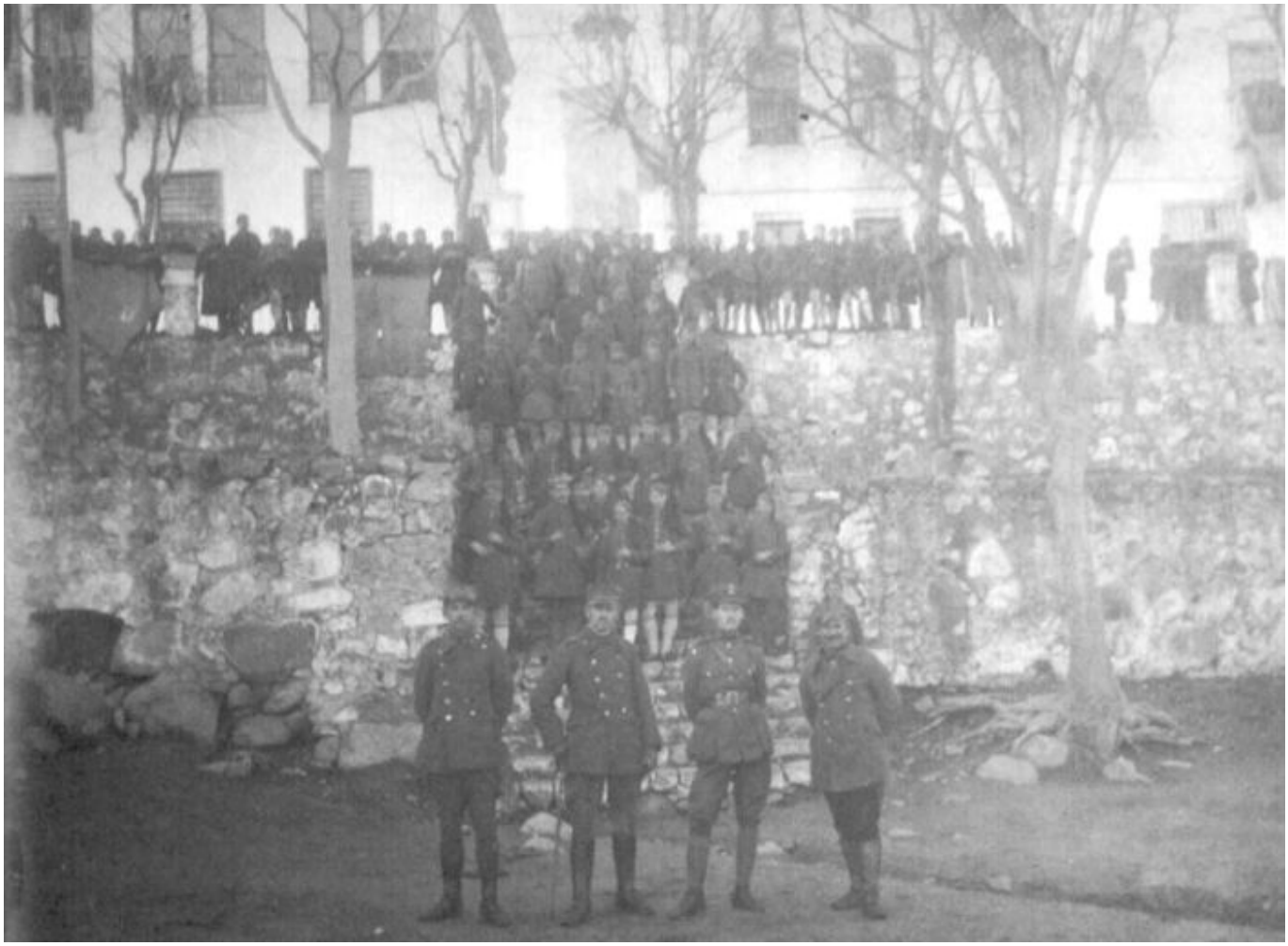

(Πηγή: pemptousia.gr)